

Historiske steder langs sykkelruta til Goksjø

GAMLE FERDSELSÅRER I OMRÅDET

-Torggata/Prinsensgate: Eldgammel hovedgate i Sandefjord. Fulgte Ruklabekken på nordøstre side. Prinsensgate het før »Buegaardsgade», samme navn som gata vest for Sandefjordsveien.

-Laskenveien: Laskenveien var den gamle hovedveien for Sandefjord til Raveien når de skulle vestover mot Larvik.

-Bøveien: Den gamle Bøveien gikk gjennom Bøgårdene og fram på Raveien ved Pindsle. Åsrumveien avløste denne veien i 1894. Åsrumveien ble lagt fram til Haukerødkrysset, slik at trafikken kunne følge den nyanlagte Moveien til Sandefjord.

-Hemsgata: Dette er den gamle veien til Klavenes, i bruk til nåværende Klavenesvei sto ferdig i 1890. De østre gårdene på Klavenes hadde imidlertid en egen vei gjennom skogen vest for Søndre Sem (der lysløypa går i dag) og fram til Haukerødkrysset.

Veien fortsatte ut til Gubben, omtrent etter nåværende trase.

Skjelbreigårdene hadde sin utvei til Hemsgata fram til Åsrumveien sto ferdig i 1894.

-Moveien: Ferdig 1884 som ny hovedinnfartsåre til Sandefjord. Samtidig var den nye veien til Svines og Kodal ferdig. Meninga var at Moveien skulle erstatte både Laskenveien og Mosserødveien.

-Klavenesveien var ferdig i 1890. Like nord for Haukerødkrysset kom den innpå den nye veien fra Andebu, som sto ferdig i 1884.

-Mosserødveien var den gamle hovedinnfartsåra til Sandefjord fra nord til Moveien sto ferdig. Den kom innpå Raveien ved Hunstok. Hovedveien til Andebu gikk fra Hunstok og nordover forbi gamle Lundeby skole fram til 1884.

Skriverveien, fra Galsrød. Sorenskriver Knoph bodde på Vestre Holmen 1721-1734. Som sorenskriver var han mye på farta. Når han skulle til Sandefjord eller lenger øst, rodde han over til Galsrød og rei videre om Skjelbred og Lasken til Sandefjord. Det er flere spor etter gamle veier i området mellom Galsrød og Skjelbred.

KULTURMINNER SOM ER MERKET PÅ KARTET

1. Pukkestad gård

Bymuseum for Sandefjord fra 1956. Var en gård med over 100 da jord. Gårdsanlegget stammer fra 1790-åra.

2. Solvang

Dette var en bondegård, med staselig bebyggelse og ganske mye jord. Flere av Sandefjords skipsredere har eid den. Eiendommen ble innlemmet i Sandefjord by i 1888. Hovedbygningen, bygd opp av Grøn i 1884, står ennå. Fra 1923 til 1959 var den sykehus for Sandefjord. Vest for sykehuset, nede ved Ruklabekken, lå Sandefjord Teglverk, som var i drift til det brant i 1913. Det lå også et teglverk like vest for Ekeberg gravlund.

3. Bugården (Søndre). Denne gården ble av Einar Klavenes i åra før og under krigen drevet opp til en av Sandars største, med en besetning i 1937 på 11 hester, 52 storfe og 50 griser. Det store uthuset som ennå står, ble bygd opp etter en brann i 1945. Her var det utsalg for melk, fløte og ost. Seinere var det en del år kolonialforretning i huset bak framhuset. Etter krigen har gårdens arealer gått med til idrettsanlegg, skoler og boligtomter.

4. Bugårdsdammen

Dammen ble utgravd i 1870-åra for å skaffe vann til Sandefjord by. Vannet hadde dårlig kvalitet, og det ble etter hvert også for liten kapasitet. I 1912 ble det derfor anlagt pumpestasjon ved Goksjø, nedafor Bø. Herfra ble vannet pumpa i en ledning opp til Raet, hvorfra det rant i ei åpen grøft ned til Bugårdsdammen. Etter hvert gikk Sandefjord sammen med Sandar kommune om å bygge en større pumpestasjon ved Sem ved Goksjø, med høydebasseng på Midtåsen.

5. Pindsle

Her lå det tidligere en gård, jorda ble skilt fra på 60-tallet.

6. Lasken gård

Lå på vestre side av Laskenveien, like sør for Raveien. Framhuset står ennå. Det store uthuset, som brant ca 1960, sto der Kiwi-butikken er nå. Anders Jahre vokste opp på Lasken. Jørgen Jahre sen., far til Anders Jahre, hadde gården til han kjøpte Vestre Kamfjord i 1911. Han dreiv Lasken opp til en mønstergård.

7. Lasken kolonial

Var i huset på hjørnet til en flytta inn i den nye butikken på nedsida av krysset.

8. Haukerødkrysset

Da Moveien sto ferdig i 1884, ble dette det viktigste knutepunktet langs Raveien innen Sandar. På det nordøstre hjørnet lå Hvidstens garveri. Bygningen, med svalgang, står ennå. Tvers over Raveien lå Haukerødsミア, hvor Nils Liverød etablerte smie ca 1900. Han hadde starta opp allerede i 1885 i et hus tvers overfor Olaf Lie. Smia ble revet i 1950.

Butikken der Handleriet er nå, ble starta ca 1880 av Samuel Moe. Søren Hem dreiv i mange år, og Anton Klavenes overtok i 1930. Der Essostasjonen ligger, starta Nils Gjerløw bensinstasjon i 1930. I huset bortafor Gjerløw dreiv baker Nilsen til ca 1985. Der forretningsbygget med bank og bilutleie er nå, lå avholdslokalet Vårbrudd.

9. Krysset Kodalveien / Åsrumveien

Butikken som Olaf Lie dreiv i mange år, ble starta like før 1900 og nedlagt ca 1990. I første hus på østsida av veien sør for krysset dreiv Odd Haugen kiosk og telegrambyrå til ca 1990. Han hadde starta opp i huset tvers over veien. Her var også postkontor fram til ca 1990. I huset sør for Haugen dreiv Anna Sem butikk med eget bakeri og bensinpumpe. Pumpa ble nedlagt ca 1960, butikken ca 1965.

10. Olaf Klavenæs butikk

Ved veikrysset Åsrumveien/Klavenesveien starta Olaf Klavenæs butikk i 1897. Kundegrunnlaget var de som bodde langs Bøveien (Åsrumveien) og Klavenesveien. I 1973 ble butikken nedlagt.

11. Dampsaga

Materialskuret står ennå. Tømmeret til saga ble tatt inn fra Goksjø i en lang kanal som endte i kjerraten til saga. Materialene ble kjørt med hest opp til et lager ved Haukerød. I 1903 drukna 3 gutter under lek i en båt like utafor saga.

Klavenes

Klavenes besto i åra før og etter krigen av i alt 10 gårdsbruk og noen småbruk. Fra ca 1700 var det 2 gårder, østre og vestre. Østre Klavenes lå der gårdene til Møyland og Skar ligger nå. Husene på Vestre Klavenes lå ved fjellknattene like vest for bnr 4.

12. Sandtangen

Gammelt jorde tilhørende Klavenes. I dag er dette en badeplass ved Goksjø.

13. Gubbetangen

Her var det tidligere en kjent badeplass og plass for feiring av St. Hans. Folk fra Reppesgård og lenger nord ved Goksjø la ofte prammen ved Gubben og gikk herfra til Sandefjord når de skulle til byen.

14. Mokjærka

Kirke / bedehus, brant i 1999. Pinsemenigheten har bygd skole og kirke på samme tomt.

15. Sandar Meieri.

Den store bygningen som i dag rommer bl.a. Spar-butikken, ble bygd som meieri i 1954-56. Først på 90-tallet ble det nedlagt, og all meieridrift i Vestfold ble sentralisert til Ås ved Tønsberg.

16. Øvre Lunden

Den grå bygningen i sveitserstil er den gamle hovedbygningen til gården Øvre Lunden, bygd i 1860-åra av den rike Hans Christian Grøn. Seinere hadde familien Irgens Odberg eiendommen i mange år.

17 Frogner (Nedre Movei 5)

Bygd 1898 av M. A. Brønnum for svigersønnen, urmaker Endre Lind. Det sies at Brønnum brukte Holmenkollen turisthotell som forbilde da han tegnet huset. Lind tjente penger på hvalfangstaksjer. Det var for øvrig han som oppdaget bybrannen i 1900.

18 Corneliussen mek verksted (Jotun)

Anlegget ble oppført i jobbetiden under første verdenskrig, og fikk navnet National Industri. Det kostet da 3,2 mill. kr, I 1929 ble det solgt for kr. 150.000 til Brødrene Corneliussen, som i mange år var verdens største produsent av hvalharpuner.

